

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND

Ro'yxatga olindi:

№ -5D-60410100

2024-yil "10" 15

"TASDIQLAYMAN"

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2024-yil " " "

GLOBAL IQTISODIY RIVOJLANISH
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100 – Iqtisodiyot

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi GIR1505	O'quv yili 2026-2027	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami: (soat)
	Global iqtisodiy rivojlanish	64	86	150

Fanning maqsadi (FM)

I. FANNING MAZMUNI	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - Global iqtisodiy rivojlanish fani talabalarni iqtisodiy rivojlanish bo'yicha nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga uslubiy yondoshuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. Fanning vazifasi - Fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovatsiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan keng foydalanish.

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)	
III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	"Global iqtisodiy rivojlanish" fanining predmeti va vazifalari Fanning predmeti, mazmuni hamda iqtisodiy mustaqillikni ta'minlashda jahon tajribasiga suyanish. Jahon iqtisodiyotining hozirgi holati.
M2	Jahon iqtisodiyoti globallashuvi konsepsiyalarining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari va yo'nalishlari Jahon iqtisodiyotini globallashuv tushunchasi va tamoyillari. Jahon iqtisodiyoti globallashuvining harakatlantiruvchi kuchlari va omillari.
M3	Jahon iqtisodiyoti globallashuvining harakatlantiruvchi kuchlari, omillari va rivojlanish bosqichlari. Globallashuv tahlilining keyingi mantiqiy bosqichi globallashayotgan jarayonlarga ta'sir ko'rsatuvchi, bevosita ularni shakllantiruvchi omillar va globallashuvning harakatlantiruvchi kuchlarini ko'rib chiqishdan

	iborat.
M4	Jahon iqtisodiyoti globallashuvining muammolari va ularning guruhlanishi O'tish iqtisodiyotiga ega mamlakatlardagi iqtisodiy holatlar. Global muammolar orasida ekologik, oziq-ovqat, demografik muammolar asosiy o'rinni egallaydi.
M5	Jahon iqtisodiyotini globallashuvi jarayonlarida milliy xo'jaliklar o'rtasidagi integratsion jarayonlarning va ilmiy-texnikaviy hamkorlikning rivojlanishi Globallashuv jahon iqtisodiyoti baynalminalashuvining eng yuqori bosqichi sifatida. Global jarayonlarning milliy iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri. Globallashuv jarayonini harakatlantiruvchi omillar
M6	Globallashuv va xalqaro savdoning rivojlanish tendensiyalari Global iqtisodiyotning shakllanishida xalqaro savdoning o'rni. Global bozorlarning shakllanishi va ularning xususiyatlari. Globallashuv sharoitida tashqi savdoni tartibga solish usullari. Xalqaro savdo dinamikasi va o'zgarishlarining xususiyatlari.
M7	Global mintaqaviy va milliy moliyaviy bozorlari Global moliya bozorlarining shakllanishi. Xalqaro moliya tashkilotlari va ularning xalqaro moliya munosabatlaridagi o'rni. Globallashuv sharoitida o'tish iqtisodiyoti mamlakatlarda davlat moliya siyosati. Rivojlanaётgan mamlakatlar iqtisodiyotida xalqaro moliya munosabatlarining o'rni.
M8	Globallashuv sharoitida ishchi kuchi bozori va migratsiyasi muammolari Jahon ishchi kuchi bozorining mohiyati va nazariy asoslari. Xalqaro ishchi kuchi migratsiyasining asosiy yo'nalishlari va migrantlarni o'ziga jalb qiluvchi markazlar. Jahon iqtisodiyotida xalqaro ishchi kuchi migratsiyasining dinamikasi. Jahon moliyaviy inqirozining ishchi kuchi bozoriga ta'siri.
M9	Globallashuv sharoitida transmilliy korporatsiyalar Transmilliy korporatsiyalarning mohiyati. Jahon iqtisodiyotida transmilliy korporatsiyalarning roli. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi davrida TMKlar faoliyati.
M10	Global tizimning fundamental asoslari va iqtisodiyotni tartibga solishning global tizimi Global jahon xo'jaligini tarkibiga kiruvchi qoloq, rivojlanmagan, rivojlantayotgan, sanoatlashgan va Yangi sanoatlashayotgan hamda

	rivojlangan mamlakatlar o'rtasidagi o'zaro iqtisodiy aloqalar va ular bilan bog'liq iqtisodiy munosabatlarning amalga oshishi natijasida vujudga keladigan tendensiyalar.
M11	Iqtisodiy hamkorlikning xalqaro me'yorlari va tamoyillari Xalqaro maydondagi kuchlar o'zaro munosabatining, shuningdek, xo'jalik yuritishning kapitalistik tizimi ichidagi kuchlarning o'zaro munosabati o'zgarishi bilan shartlanadi.
M12	. Globallashuv sharoitida sanoatning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishni ta'minlanishi Yangi yo'nalishlari asosida shakllanib vujudga kelgan yosh sanoat tarmoqlarining katta ishlab chiqarish davrini tezligi bilan bog'liq.
M13	Xalqaro savdo tashkilotini liberallashtirish va uning huquqiy asoslari Ko'pchilik mamlakatlar savdo munosabatlarini izga soluvchi xalqaro tizim bilan o'z integratsiyasini ta'minlash.
M14	Xalqaro moliyaviy tashkilotlar tizimi va uning vazifalari Moliyaviy bozorlar hozir xalqaro xo'jalikning eng dinamik tarmog'ini o'zida mujassamlashtiradi.
M15	Global iqtisodiy tizimda xalqaro turizmning rivojlanishi Xalqaro turizm rivojlanishining hozirgi bosqichi, shuningdek, innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish bilan tavsiflanadi.
M16	. Global ekologik muammolar va ekologik tahdid Sanoat tovarlarini ishlab chiqarishda atrof-muhitga zarar keltirmaydigan, resurs sig'imi kam bo'lgan mahsulotlar va texnologiyalarni joriy etish hamda texnologik va tashkiliy-boshqaruv tizimini ekologik talablarga moslashtirish zarur.
III. Amaliy (seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.	
	Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
A1	"Global iqtisodiy rivojlanish" fanining predmeti va vazifalari
A2	"Global iqtisodiy rivojlanish" fanining predmeti va vazifalari
A3	Jahon iqtisodiyoti globallashuvi konsepsiyalarining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari va yo'nalishlari
A4	Jahon iqtisodiyoti globallashuvi konsepsiyalarining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari va yo'nalishlari
A5	Jahon iqtisodiyotni globallashuvining harakatlantiruvchi kuchlari, belgilari va shakllari. Jahon iqtisodiyotini globallashuv omillari va rivojlanish bosqichlari

A6	Jahon iqtisodiyotining globallashuv muammolari va ularning guruhlanishi
A7	Jahon iqtisodiyotini globallashuvi muammolarining oqibatlari va hal etish yo'llari
A8	Jahon iqtisodiyotini globallashuvi muammolarining oqibatlari va hal etish yo'llari
A9	Globallashuv va xalqaro savdoning rivojlanish tendensiyalari
A10	Global mintaqaviy va milliy moliyaviy bozorlari
A11	Global mintaqaviy va milliy moliyaviy bozorlari
A12	Globallashuv sharoitida ishchi kuchi bozori va migratsiyasi muammolari
A13	Globallashuv sharoitida transmilliy korporatsiyalar
A14	Globallashuv sharoitida transmilliy korporatsiyalar
A15	Jahon iqtisodiyotini globallashuvi sharoitida iqtisodiy xavfsizlik va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini ta'minlash muammolari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular /

"Global iqtisodiy rivojlanish" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Jahon iqtisodiyoti globallashuvi sharoitida iqtisodiy xavfsizlik va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini ta'minlash muammolari.
2.	Global tizimning fundamental asoslari. Iqtisodiyotni tartibga solishning global tizimi.
3.	Xalkaro institutlar faoliyatining umumiy iqtisodiy vazifalari. Xalkaro tizimning norasmiy institutlari.
4.	Iqtisodiy hamkorlikning xalkaro me'yorlari va tamoillarining qaror topishi. Xalkaro iqtisodiy faoliyatlar tizimida tarkibiy o'zgarishlarning rag'batlantirilishi.
5.	Globallashuv sharoitida sanoatning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishini ta'minlanishi.
6.	Xalqaro standartizatsiya va sertifikatlash. Globallashuv sharoitida mualliflik huquqini himoya qilish muammolari.
7.	Xalqaro savdo tashkilotini liberallashtirish muammolari. Xalkaro savdoning huquqiy asoslari. Xalqaro savdoda biznesning manfaatlari.
8.	Xalqaro moliyaviy tashkilotlar tizimining ta'rixi, holati va ularning islohotlanishi. Global moliyaviy tizimda xalqaro banklar guruhlar. Global moliyaviy tizimning mintaqaviy vazifalari.
9.	Tabiiy yonilg'i resurslarini eksport kiluvchi mamlakatlarning o'zaro hamkorligi. Iqtisodiy hamkorlikni xavfsiz muhitda rivojlanishi.
10.	Globallashuv sharoitida xalqaro demokratiyani mustahkamlashni iqtisodiy jihatlar.
11.	Xalqaro madaniy meroslarni saqlash muammolari.
12.	Xalqaro turizmni rivojlanishini ta'minlash

13.	Jahon iqtisodiyoti globallasuvi sharoitida iqtisodiy xavfsizlik va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini ta'minlash muammolari.
14.	Global tizimning fundamental asoslari. Iqtisodiyotni tartibga solishning global tizimi.
15.	Xalkaro institutlar faoliyatining umumiy iqtisodiy vazifalari. Xalkaro tizimning norasmiy institutlari.
16.	Iqtisodiy hamkorlikning xalkaro me'yorlari va tamoillarining qaror topishi. Xalkaro iqtisodiy faoliyatlar tizimida tarkibiy o'zgarishlarning rag'batlantirilishi.
17.	Globallashuv sharoitida sanoatning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishini ta'minlanishi.
18.	Xalkaro standartizatsiya va sertifikatlash. Globallasuv sharoitida mualliflik huquqini himoya qilish muammolari.
19.	Xalkaro savdo tashkilotini liberallashtirish muammolari. Xalkaro savdoning huquqiy asoslari. Xalkaro savdoda biznesning manfaatlari.
20.	Xalkaro moliyaviy tashkilotlar tizimining ta'rixi, holati va ularning islohotlanishi. Global moliyaviy tizimida xalkaro banklar guruhlar. Global moliyaviy tizimning mintakaviy vazifalari.
21.	Tabiiy yonilg'i resurslarini eksport kiluvchi mamlakatlarning o'zaro hamkorligi. Iqtisodiy hamkorlikni xavfsiz muhitda rivojlanishi.
22.	Globallashuv sharoitida xalkaro demokratiyani mustahkamlashni iktisodiy jihatlari.
23.	Xalkaro madaniy meroslarni saqlash muammolari.
24.	Xalkaro turizmni rivojlanishini ta'minlash
25.	Jahon iqtisodiyoti globallasuvi sharoitida iqtisodiy xavfsizlik va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini ta'minlash muammolari.
26.	Global tizimning fundamental asoslari. Iqtisodiyotni tartibga solishning global tizimi.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish xususiyatlari iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda makroiqtisodiy modellarni qo'llashni haqida <i>tasavvur va bilimga ega bo'lishi</i>; - ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlarini, milliy va jahon iqtisodiyoti darajasida bozor mexanizmi qanday amal qilishini izohlab berish <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>. - Talaba iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish; iqtisodiy muammolarini hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ulardan foydalanish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak</i>.	
VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:	

- ma'ruzalari; - interfaol keys-stadilar; - elektron materiallar - keys-texnologiyalar - vizual, muammoli, mualliflik ma'ruzalari, ikki tomonlama tahlil, Insert, klaster, «Venna», sinkveyn va boshqalardan foydalanish	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
--	--

Asosiy adabiyotlar: 1. Шодмонов Ш.Ш., Рахматов М. Иқтисодий назарияси. Дарслик. – Т.: —Zamin nashr, 2021. – 856 бет. 2. Vaxabov A.V., Tadjibayeva D.A., Xajibakiev Sh.X. Jahon iqtisodiyoti va xalkaro iqtisodiy munosabatlar. – Toshkent: Baktria press, 2015. -584 b. 3. Б.Д. ХАЖИЕВ, М.К. АБДУЛЛАЕВА, Ф.О. ОТАБОВЕВ ГЛОБАЛЬНОЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ Учебное пособие. Ташкент-2019.162 с. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2023. – 9 bob. 2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-sonli Farmoni. 3. Shodmonov Sh.Sh., Rahmatov M. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: "Zamin nashr", 2021. – 856 bet. 4. Mintaqaviy rivojlanishning zamonaviy muammolari. /Monografiya/ mualliflar jamoasi. i.f.d., prof. A.M.Kodirovning umumiy taxriri ostida. – T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020. 228bet. 5. Inson taraqqiyoti. Darslik. I.f.d., prof. Q.X. Abdurahmonov tahriri ostida. – T.: Fan va texnologiya, 2014. – 476 s. 6. Инсон ривожланиши. Дарслик. И.ф.д., проф. Қ.Х. Абдурахмонов тахрири остида. – Т.: Fan va texnologiya, 2014. – 476 с. 7. Статистический ежегодник регионов Узбекистана. 2014. – Т.: Госкомстат Узбекистана. 2015. - 130 стр. Axborot manbalari (saytlar): 1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portal. 2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 3. www.economist.com 4. www.worldeconomics.com 5. www.tradingeconomics.com	
---	--

6. Сайт Программы развития ООН (ПРООН), http://www.undp.org/
7. Сайт ООН, посвященный проблемам развития, http://www.un.org/ru/development/
8. Сайт Центра глобального развития, http://www.cgdev.org/
Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
Fan/modul uchun mas'ullar:
1. B.M.Bobokulov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrası, dotsenti, i.f.n.
2. A.B.Mirzaxodjayev – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrası katta o'qituvchi
Taqrizchilar:
1. B.U.Bozorov – SamDU, "Inson resurslarini boshqarish" kafedrası dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi (ichki)
2. Sh.A.Sultonov - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti, i.f.n : (tashqi)

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqarishga ma'sul ishchi guruhi:

Sh. Rashidov nomidagi
SamDU O'quv ishlari bo'yicha
1-proroktor:

A.N.Nizamov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand Davlat universiteti Inson resurslari
va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası
dotsenti, mas'ul B. M. Bobokulov tomonidan tuzilgan "Global iqtisodiy
rivojlanish" fan dasturiga

TAQRIZ

"Global iqtisodiy rivojlanish" fan dasturida iqtisodiyotning turli tarmoqlari faoliyatining asosiy jihatlari chuqur va har tomonlama ko'rib chiqilgan. Ushbu fan dasturida energiya, transport, qishloq xo'jaligi, axborot texnologiyalari va boshqalar kabi muhim tarmoqlari qamrab olingan. Dasturning har bir moduli muayyan tarmoqlar strukturasi va dinamikasini batafsil tahlil qilishni taklif etadi, bu esa talabalarga tarmoqlar iqtisodiyotining tabiati va boshqaruvidagi farqlarni yaxlit tushunishga yordam beradi.

Fan dasturning asosiy afzalligi uning fanlararo yondashuvidir. Kurs davomida o'rganilgan iqtisodiy nazariyalar va modellar real ishlab chiqarish tarmoqlariga tatbiq etiladi, bu esa nazariy va amaliy jihatdan muhim ahamiyatga ega. Masalan, sanoat tarmoqlari mavzusini o'rganishda talabalar bozor raqobati, tartibga solish va innovatsion rivojlanish masalalarini o'rganadilar, bu esa sanoatning muvaffaqiyati va barqarorligiga ta'sir qiluvchi omillarni chuqurroq tushunish imkonini beradi.

Fan dasturida iqtisodiyotning turli tarmoqlariga ta'sir etuvchi global va mahalliy tendentsiyalarni o'rganish ham ko'zda tutilgan bo'lib, bu globalashuvning zamonaviy sharoitida ayniqsa dolzarbdir. Raqamlashtirish, yashil iqtisodiyot va global savdo shakllaridagi o'zgarishlar bilan bog'liq mavzular har bir modulda yoritilgan bo'lib, talabalarga zamonaviy dunyoda turli iqtisodiy tarmoqlar duch kelayotgan muammolarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Umuman olganda, Ushbu Fan dasturi va o'quv ishchi dasturlarida keltirilgan mavzular "Global iqtisodiy rivojlanish" faniga mos keladi va undan talabalarni o'qitishda foydalanish mumkin.

SamDU "Inson resurslarini boshqarish"
kafedrası dotsenti, i.f.n.

Bozorov B.U.

Sh.Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslarini boshqarish fakulteti
Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasida dotsenti, ma'sul A.N.Nizamov tomonidan
tuzilgan "Global iqtisodiy rivojlanish" fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi o'quv rejaga mos ravishda tuzilgan bo'lib unda qaysi mavzularni auditoriyada va qaysi mavzularini mustaqil ta'lim shaklida o'tish batafsil yoritib berilgan. Ma'ro'za va amaliy darslarda global iqtisodiy rivojlanish ta'limotining kelib chiqish tarixi fanning predmeti va vazifalari o'rganish usullari batafsil o'rganib chiqish lozimligi ko'rsatilgan.

Talabalarga hozirgi zamon talabiga javob beradigan global iqtisodiy rivojlanish, halqaro mehnat taqsimoti, institutlar faoliyati bilan tanishishtirish. O'qituvchining dars jarayonidagi asosiy vazifasi talabaning o'qish jarayonidagi o'zlashtirish qobiliyatini oshirish, talabada mikro iqtisodiyot fani yuzasidan umumiy tasaffur va ta'lim iqtisodiy bilimlar bazasiga ega bo'lishlari, zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan keng foydalanishni ham nazariy, ham amaliy tomonlarini, iqtisodiyot sub'ektlarning faoliyatini o'rganish usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishga amaliy yordam beradi.

"Global iqtisodiy rivojlanish" fanini o'rganishda qo'llaniladigan ilg'or ta'lim texnologiyalarni va metodlarini qo'llagan holda, o'quv jarayonlarini tokomillashtirish nazarda tutilgan. Talabaning ushbu fanni mukammal o'rganib olish uchun qo'yilgan talablar ushbu dasturda o'z aksini topgan.

Fanni o'zlashtirish jarayonidagi zarur bo'lgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ham keltirilgan. Ayrim mavzularni o'rganish jarayonida kafedra a'zolarining metodik, me'yoriy hujjatlari va qo'llanmalari foydalanish uchun tavsiya etilgan. SHu bilan birga, mamlakatimizda ishlab chiqarilgan ohirgi qonun-qoidalar, axborot manbalari (saytlar) tavsiya etilgan.

Xulosa qilib aytganda, "Global iqtisodiy rivojlanish" fanidan tuzilgan fan dasturi kafedrada muhokama qilingan ichki taqriz mavjud, fakultetning o'quv uslubiy kengashida muhokama qilinib o'quv jarayonida qo'llash uchun tavsiya etiladi.

SamISI dotsenti, i.f.n.

 Sultonov Sh.A.

